

Groeten uit...

... de iPadloze klas: het juist níét aanbieden van schermonderwijs luidt de nieuwe verzuiling in

Techpionier Jim Stolze doet maandelijks verslag van zijn ontdekkingstochten. Op de Nationale Onderwijstentoonstelling zag hij hoe het onderwijs worstelt met de digitalisering. Want neuropsycholoog Erik Scherder heeft natuurlijk óók recht van spreken.

JIM STOLZE

Vijf dagen lang had ik mijn eigen theatertje op de Nationale Onderwijstentoonstelling in de Jaarbeurs. Onder de noemer 'ED Tech' gingen leerkrachten met makers van leermiddelen in gesprek over de nieuwste inzichten op het gebied van onderwijsinnovatie. De inspiratie kwam uit de techhoek. Denk bijvoorbeeld aan de gamingindustrie: je hoeft kinderen zelden te vragen of ze eens op hun iPad of tablet een game willen spelen. Er bestaan zelfs 'game-didactici'. Martijn Koops is een van hen en demonstreerde hoe hij spelelementen in zijn lessen verwerkte, waardoor studenten niet eens doorhebben dat ze keihard lesstof aan het verwerken zijn.

Augmented en virtual reality werden ook met veel enthousiasme besproken. Die technieken laten kinderen op een laagdrempelige manier nieuwe werelden verkennen en samenwerken met leeftijdsgenoten van andere scholen.

Het tegengeld kwam uit de hoek van de wetenschap. Professor Erik Scherder is 71 jaar wijs en geeft nog steeds inspirerende colleges. Normaal gesproken aan zijn studenten aan de Vrije Universiteit Amsterdam, maar nu tracteerde hij de onderwijzers op een minicollege over het kindbrein. Scherder toonde studies waarin lichamelijke inspanning werd gekoppeld aan betere prestaties van het brein. Het was een gepassioneerd betoog voor meer muziek in de klas en het in ere herstellen van de gymlessen. Kinderen die minder bewegen, kunnen namelijk ook minder goed lesstof verwerken. Zitten is dus niet alleen 'het nieuwe roken', het zit ook je ontwikkeling in de weg.

Over gamen was Scherder aanvankelijk positief. Het is zelfs goed voor het brein. Je ontwikkelt een gedeelte dat belangrijk is voor het verwerken van processen, een gebied van de hersenen waar ook 'verlangen' zit. Heeft u wel eens geprobeerd om een puber uit zijn spel te krijgen? Dat is vechten tegen oerkrachten, of in dit geval de strijd aangaan met het reptielenbrein.

Dus ja, een uurtje per dag gamen is prima. Maar daarna liet de professor grafieken zien uit studies waarin gamers meerdere uren per dag aan het spelen waren.

Wie minder beweegt, kan ook minder goed lesstof verwerken.

ILLUSTRATIE: SERGIO MEMBRILLAS
VOOR HET FINANCIËLE DAGBLAD

Een duidelijke visie op tech zal op korte termijn onlosmakelijk verbonden zijn met de schoolidentiteit

Daar werd de zaal niet vrolijk van. Je kon duidelijk zien dat bij de proefpersonen het eerder genoemde gedeelte actief werd, maar de andere gebieden nauwelijks. Ter vergelijking liet Scherder scans zien van een kind dat samen met anderen muziek maakte: dat was een brein dat bijna op alle plekken oplichtte en verbindingen maakte.

'Is het niet jammer dat we het muziekonderwijs zo hebben afgebouwd?', vroeg Scherder de zaal. 'We zijn meer aandacht gaan besteden aan rekenen en taal. Maar de prestaties op dat vlak gaan juist naar beneden. Hoe zou dat nou komen?' Het was een retorische vraag die de aanwezigen nog wel even zal achtervolgen.

De fundamentele vraag erachter is: heeft al die digitalisering in het onderwijs onder de streep een positief effect op de ontwikkeling van onze kinderen?

Als techoptimist ben ik fan van intelligente leermiddelen als Snappet en Gynzy. Die software helpt kinderen aan een persoonlijk leerpad. Zo wordt de leerkracht deels vrijgespeeld om kinderen meer individuele aandacht te geven.

Maar met het pleidooi van Erik Scherder in mijn achterhoofd kan ik ook beargmenteren dat het best een 'schermje minder' mag in de klas. Kinderen zijn geen computers, dus we moeten ook niet

proberen ze als software te laten opgroeien.

Dit laat zien dat scholen zullen moeten kiezen waar ze voor staan. Een duidelijke visie op technologie zal op korte termijn onlosmakelijk verbonden zijn met de identiteit van de school.

Wordt dit de nieuwe verzuiling? In plaats van een protestantse en een katholieke krijggen we nu een iPadrijke en een iPadloze school. Daar waar op de ene school het evangelie van Steve Jobs wordt gepredikt, zal de andere juist zeggen: kinderen zitten thuis al de hele dag op hun scherm, bij ons mogen ze andere dingen doen. Met klei een fort bouwen in plaats van Fortnite. Kalligrafie in plaats van tempotypen. Een Grieks drama met socratische vragen of op een bongo slaan in plaats van een uur struikelblokken en werkwoordspelling van een virtuele klassenassistent.

Het stelt schooldirecties voor een dilemma. Enerzijds wil je de kinderen voorbereiden op de toekomst. Maar je wilt ook niet digitaliseren om het digitaliseren.

Steve Jobs zelf worstelde hier ook al mee. Weet u nog? De hele wereld moest aan de iPad, behalve... zijn eigen kinderen.

Jim Stolze is techondernemer in Amsterdam.

